

RECHTSPRAAK EUROPA

NIEUWSBRIEF VAN HET GERECHTSHOF AMSTERDAM

Jaargang 4, no. 2 (februari 2015)

IN ÉÉN [KLIK](#) VERBONDEN MET EUROPA

Deze nieuwsbrief bevat een overzicht van actuele rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) en van het Europees Hof voor de rechten van de mens over de maand januari 2015.

Deze nieuwsbrief wordt mogelijk gemaakt door het gerechtshof Amsterdam in samenwerking met het Landelijk Stafbureau (LSB) en wordt gepubliceerd op het weblog [European Courts](#) en op de [website](#) van het gerechtshof Amsterdam.

Kernredactie: Marc de Werd, Roel Andrea en Joanne Bik (LSB).

Vaste medewerkers: Robin Cozijnsen, Michiel Olthof, Menco Rasterhoff, Nienke de Visser, Mirjam Winkels

Copyright © 2015 Marc de Werd / gerechtshof Amsterdam

Volg RECHTSPRAAK EUROPA op twitter: [@EuropeanCourts](#)

INHOUDSOPGAVE

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

- [RECHT OP LEVEN \(ART.2\)](#)
- [VERBOD VAN FOLTERING \(ART. 3\)](#)
- [RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID \(ART.5\)](#)
- [RECHT OP EEN EERLIJK PROCES \(ART. 6\)](#)
- [GEEN STRAF ZONDER WET \(ART. 7\)](#)
- [FAMILIELEVEN/PRIVACY \(ART.8\)](#)
- [VRIJHEID VAN MENINGSUITING \(ART. 10\)](#)
- [VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID \(ART. 35\)](#)
- [EIGENDOMSRECHT \(ART.1, EERSTE PROTOCOL\)](#)

2.RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

- [ARBEID](#)
- [CONSUMENTENRECHT](#)
- [EXTERNE BETREKKINGEN](#)
- [FINANCIELE DIENSTEN](#)
- [FISCALE BEPALINGEN](#)
- [GENEESMIDDELEN](#)
- [INSTITUTIONEEL RECHT](#)
- [INTELLECTUELE EIGENDOM](#)
- [JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN](#)
- [MEDEDINGING](#)
- [MILIEU](#)
- [SOCIALE ZEKERHEID](#)
- [STAATSSTEUN](#)
- [TELECOMMUNICATIE](#)
- [VERBLIJFSRECHT](#)
- [VRIJ VERKEER VAN DIENSTEN](#)
- [VRIJ VERKEER VAN KAPITAAL](#)

3. PREJUDICIELE VRAGEN UIT NEDERLAND EN BELGIE

FISCALE BEPALINGEN
JUSTITIELE SAMENWERKING IN CIVIELE ZAKEN
TELECOMMUNICATIE
TERRORISME
VRIJE ADVOCATKEUZE

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

RECHTSPRAAK

STRAATSBURG

(Uitspraken over z.g. repeterende rechtsvragen, over de overschrijding van de redelijke termijn van art. 6 EVRM en zaken die eindigen in billijke genoegdoening blijven veelal buiten beschouwing. Uitspraken worden drie maanden na de uitspraakdatum definitief tenzij intern appel wordt ingesteld bij de Grote Kamer van het Hof.) Met een asterisk () is aangegeven welk belang het EHRM aan het arrest heeft toegekend, waarbij drie sterren worden gebruikt voor de belangrijkste uitspraken).*

Zie ook van de makers van deze nieuwsbrief de wekelijkse update *This week in Strasbourg* op het weblog [European Courts](#)

RECHT OP LEVEN (ART. 2)

ARREST - Asiye Genc t. Turkije – 27 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De zaak betreft de dood van een te vroeg geboren baby in een ambulance, enkele uren na de geboorte, nadat het kind moest worden overgebracht van het ene ziekenhuis naar het andere omdat het niet werd toegelaten voor behandeling.

Het Hof oordeelt ten eerste dat de overheid onvoldoende zorg had gedragen voor een goede organisatie en het functioneren van openbare ziekenhuizen en het zorgsysteem. Het kind is overleden omdat hem geen behandeling is aangeboden. Een dergelijke situatie vormt een weigering medische hulp te bieden waardoor iemand leven in gevaar wordt gebracht.

Voorts was de reactie van het Turkse rechtssysteem niet voldoende was voldoende zicht te krijgen op de precieze omstandigheden van de dood van het kind. Het Hof oordeelt dat er sprake is van een schending van artikel 2.

VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)

ARREST – A.A. t. Frankrijk en A.F. t. Frankrijk – 15 januari 2015 – persbericht - arrest (nivo 3)

De zaken betreffen de procedures tot uitzetting naar Soedan van twee Soedanese burgers – A.A., afkomstig van een niet-Arabische stam uit Darfur en A.F., afkomstig uit Zuid-Soedan en behorende tot de Tunjur-minderheid- die sinds 2010 in Frankrijk verbleven. Met betrekking tot de algemene context merkt het Hof op dat het heeft waargenomen dat de mensenrechtensituatie in Sudan alarmerend is, met name waar het politieke opposenten betreft en dat enkel de omstandigheid dat men tot een niet-Arabische etnische groep in

Darfur behoort, een risico op vervolging vormt. Het Hof merkt op dat de situatie sinds het begin van 2014 is verslechterd. Het Hof constateert in beide zaken dat de beslissing om verzoeker naar Soedan uit te zetten voor verzoekers, op grond van hun individuele omstandigheden, een ernstig risico zou opleveren om in een situatie die in strijd is met artikel 3 terecht te komen.

ARREST – M.A. en N.D. t. Slovenië – 15 januari 2015 – persbericht – arrest M.A. (nivo 3) - arrest N.D. (nivo 3)

Verzoekers klagen over de langdurige strafrechtelijke procedures, respectievelijk zesentwintig en ruim negen jaar, tegen hun verkrachters. Het hof oordeelt dat niet gezegd kan worden dat de Staat met de nodige voortvarendheid heeft gehandeld, waardoor niet is voldaan aan de positieve verplichting onder artikel 3 van het Verdrag.

ARREST - Neshkov e.a. t. Bulgarije – 27 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 1)

De zaak betreft de detentieomstandigheden in verschillende penitentiaire inrichtingen in Bulgarije en de effectiviteit van de rechtsmiddelen waarmee de gevangenen deze omstandigheden kunnen aanvechten. Het hof oordeelt dat de detentieomstandigheden onmenselijk en ontrend zijn en dat de wet niet voorziet in een effectief preventief middel. Het hof heeft eerder in meer dan twintig soortgelijke zaken eveneens vijftientig verdragsschendingen vastgesteld en heeft nog meer dan veertig soortgelijke zaken ter beoordeling liggen, hetgeen aangeeft dat sprake is van een structureel probleem in Bulgarije. Het hof beslist daarom dat aanpassingen in de nationale wetgeving en praktijk vereist zijn om effectieve preventieve en compenserende middelen te creëren hetgeen binnen 18 maanden na het onherroepelijk worden van deze uitspraak dient te gebeuren.

ARREST – Iustin Robertino Micu – 15 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

Verzoeker is een grensbewaker. De zaak betreft het voorarrest, op verdenking van omkoping, van 9 tot 10 maart 2010. Micu klaagt er met name over dat hij, hoewel lijdend aan diabetes, geen voedsel heeft gekregen in de tijd dat hij in hechtenis zat. Voorts klaagt hij dat hij onrechtmatig van zijn vrijheid is beroofd geweest. Ten slotte stelt hij dat er geen nationaal rechtsmiddel beschikbaar was ten aanzien van zijn klachten. Het Hof oordeelt dat er sprake is van een schending van artikel 3, 5 en 13.

RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID (ART. 5)

ARREST – Rimschi t. Moldavië – 13 januari 2014 – persbericht – arrest (nivo 3)

Motivering voortdurende voorlopige hechtenis. Het hof neemt schending van art. 5 aan in verband met het herhaaldelijk gebruik van standaardmotiveringen betreffende het veronderstelde vlucht- en collusiegevaar.

The presumption is in favour of release. [...] Justification for any period of detention, no matter how short, must be convincingly demonstrated by the authorities (Belchev v. Bulgaria, no. 39270/98, § 82, 8 April 2004).

RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)

ARREST – Cleve t. Duitsland – 15 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 3)

Cleve wordt verdacht van seksueel misbruik van zijn dochter. Volgens de rechter is er onvoldoende bewijs voor een veroordeling. Volgens Cleve wordt hij door de bewoordingen van het vonnis niet geheel vrijgesproken en is dit in strijd met de "presumption of innocence". Het hof oordeelt dat artikel 6, lid 2 (presumption of innocence) geschonden is.

ARREST – Veits t. Estland – 15 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

In deze zaak draait het om de 'confiscation' van een appartement dat via een schijnconstructie op naam van de toentertijd minderjarige klagster was gezet, maar dat volgens de nationale strafrechter door misbruik van de kwetsbare positie van en de daaropvolgende moord op een psychisch zieke was verkregen. Om die reden was het appartement in de strafzaak tegen haar moeder en grootmoeder verbeurd verklaard/ontnomen. De nationale rechter had klagster over die te nemen beslissing niet gehoord. Het hof acht geen schending van art. A1P1 en art. 6 aanwezig, omdat de moeder

en grootmoeder geacht worden de belangen van klagster voldoende te hebben behartigd door in de strafzaak verweer te voeren op de rechtmatigheid van de verkrijging.

ARREST – Malmberg e.a. t. Rusland – 15 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 3)

Na een openbare hoorzitting in een civiele procedure wordt uitsluitend het dictum van de uitspraak voorgelezen. De volledige tekst van de uitspraak wordt pas later geschreven. De klacht gaat erover dat verzoekers op deze manier geen kennis kunnen nemen van de motivering van de uitspraak. Het Hof oordeelt dat er sprake is van schending van artikel 6 EVRM omdat de motivering van de uitspraak niet openbaar is.

ARREST – Mihelj t. Slovenië – 15 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 3)

Mihelj wordt tijdens een hoorzitting, waarin drie getuigen zijn gehoord, veroordeeld voor poging tot fraude. Mihelj is opgeroepen voor de zitting, maar is niet verschenen en heeft geen goede reden voor het niet verschijnen. Deze veroordeling in zijn afwezigheid is volgens hem in strijd met het recht op een eerlijk proces. Het Hof oordeelt dat er geen sprake is van schending van artikel 6, lid 1 EVRM.

ARREST – Duric t. Bosnië Herzegovina – 20 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

Het hof neemt schending van artt. 6 en A1P1 aan, omdat de nationale autoriteiten voor de afwikkeling van de schadevergoedingen naar aanleiding van de Balkanoorlog in de jaren '90 van de vorige eeuw een periode van 20 jaar hadden uitgetrokken. Dat acht het hof te lang.

ARREST – Arribas Anton t. Spanje – 20 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De zaak betreft de niet-ontvankelijk verklaring van het beroep van verzoeker door het constitutionele Hof in Spanje wegens een gebrek aan gronden. De wet vereist dat de aanvrager aantoont dat het beroep van bijzonder constitutioneel belang is. Verzoeker stelt dat zijn recht op toegang tot een rechter daarmee is geschonden. Het hof oordeelt dat het stellen van objectieve criteria als voorwaarde voor de ontvankelijkheid van het beroep en het leggen van verantwoordelijkheid bij de aanvrager noch disproportioneel noch in strijd met het Verdrag is.

GEEN STRAF ZONDER WET (ART. 7)

ARREST – Rohlena t. Tsjechië – 27 januari 2015 – **Grote Kamer – persbericht – arrest (nivo 1)**

Verzoeker klaagt erover dat hij is veroordeeld voor een voortdurend delict, waarbij hij zijn huisgenoot heeft lastig gevallen, in strijd met het verbod van terugwerkende kracht van het strafrecht. Het Hof onderkent dat klager inderdaad is veroordeeld voor feiten die dateren van vóór de inwerkingtreding van de strafbepaling op 1 juni 2004, maar wijst er op dat op grond van de vóór 1 juni 2004 geldende strafwetgeving voor klager voldoende kenbaar en voorzienbaar was dat zijn handelen strafbaar was. Geen schending van artikel 7.

FAMILIELEVEN/PRIVACY (ART. 8)

ARREST – Elberte t. Letland - 13 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

Zaak betreffende onvrijwillige orgaandonatie. Nadat de echtgenoot van klagster was omgekomen bij een verkeersongeval, was lichaamsweefsel uit zijn stoffelijk overschot verwijderd met het oog op het gebruik daarvan in bio-implantaten. Door onduidelijkheid in de Letse wetgeving was klagster hierover niet geïnformeerd en was zij niet in de gelegenheid gesteld om toestemming te geven dan wel weigeren. Dat levert behalve schending van art. 8 ook schending van art. 3 op. Het hof laat zich niet in algemene zin uit over de verenigbaarheid van art. 8 met "ja/nee, tenzij"-systemen betreffende orgaandonatie.

ARREST – Manic t. Litouwen – 13 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

Verzoeker leefde met zijn vrouw en zoontje in Londen tot de vrouw met het zoontje is vertrokken naar Litouwen om daar permanent te leven. De vrouw weigerde zich te houden aan de door het Hooggerechtshof van Engeland en Wales opgestelde omgangsregeling

tussen verzoeker en zijn zoon. Verzoeker klaagt over de passiviteit van de Litouwse autoriteiten bij het afdwingen van voornoemde omgangsregeling. Het hof oordeelt dat de Litouwse autoriteiten hebben gefaald in hun verantwoordelijkheid om verzoekers recht op familielevens naar behoren te beschermen en neemt een schending van artikel 8 aan.

ARREST – Marian Maciejewski t. Polen – 13 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 3)

Maciejewski is journalist en heeft een artikel geschreven in de Poolse krant *Gazeta Wyborcza* met als ondertitel “the thieves in the administration of justice”. Het artikel gaat over een onderzoek dat is uitgevoerd door de “prosecutor” naar een vermeende diefstal. Maciejewski is veroordeeld voor smaad. Volgens het Hof is er sprake van schending van artikel 10 EVRM.

ARREST – Lozowska t. Polen – 13 januari 2015 – persbericht– arrest (nivo 3)

Lozowska is een journalist. Zij heeft een artikel geschreven waarin staat dat een bepaalde rechter (B.L.) uit haar functie gezet zou zijn vanwege vermeende banden met de maffia en omdat zij een rol heeft gespeeld in zaken waar haar echtgenoot bij betrokken was. De journalist wordt veroordeeld voor smaad omdat er een duidelijk verschil was tussen de daadwerkelijke reden voor het vertrek van de rechter en de reden die door de journalist genoemd is. Die uitspraak wordt in hoger beroep bevestigd door de 53^e rechter (nadat 52 rechters afstand hadden gedaan van de zaak vanwege banden met de rechter B.L.). Volgens het Hof is er geen sprake van schending van artikel 10 EVRM.

ARREST – Kuppinger t. Duitsland – 15 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De vader van een buitenechtelijk kind vindt dat de procedure over de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing ten aanzien van zijn bezoekrechten onredelijk lang heeft geduurd. Volgens het hof is er sprake van schending van artikel 8 EVRM voor wat betreft de bezoekrechten. Daarnaast is volgens het Hof artikel 13 EVRM geschonden omdat de vader geen mogelijkheid had om de onredelijk lange duur van de procedure aan te vechten.

ARREST – Dragojevic t. Kroatië – 15 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De zaak betreft de inzet van telefoontaps. Het hof neemt schending van artikel 8 aan, omdat aan de beslissing tot het inzetten van dat middel slechts een standaardzin betreffende de wettelijke subsidiariteitstoets (“the investigation could not be conducted by other means”) ten grondslag was gelegd, zonder dat deze was onderbouwd met concrete feiten en omstandigheden. Omdat klager ter zake slechts een formeel verweer heeft gevoerd en niet tevens de betrouwbaarheid van de telefoontaps ter discussie heeft gesteld, faalt zijn klacht ex artikel 6. Ook zijn klacht betreffende de dubbelrol die de voorlopige hechtenis-rechter vervulde – door tevens zitting te nemen in het college dat de zaak inhoudelijk heeft behandeld – wordt verworpen. Die enkele omstandigheid acht het hof niet voldoende voor schending van artikel 6.

ARREST – M.A. t. Oostenrijk – 15 januari 2014 – persbericht – arrest (nivo 2)

Verzoeker leefde met zijn vrouw en dochter in Italië tot de vrouw met de dochter is vertrokken naar Oostenrijk om daar permanent te leven. In Venetië is door de jeugdrechter de voogdij over de dochter aan verzoeker toegekend en de terugkomst van de dochter naar Italië bevolen. De vrouw voldeed hier niet aan. Verzoeker klaagt dat de Oostenrijkse autoriteiten er niet in zijn geslaagd voornoemd bevel af te dwingen. Het hof oordeelt dat de Oostenrijkse autoriteiten hebben gefaald in hun verantwoordelijkheid om verzoekers recht op familielevens naar behoren te beschermen en neemt een schending van artikel 8 aan.

ARREST – Manuello en Nevi t. Italië – 20 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 3)

In deze zaak gaat het om een omgangsregeling van grootouders (klagers) met hun kleinkind, in de nasleep van een verdenking van hun zoon (de vader van het kleinkind) van ontucht. Aanvankelijk had de nationale rechter bepaald dat zij hun kleinkind mochten zien, maar aan die uitspraak was in de praktijk jarenlang geen gevolg gegeven. Vervolgens werd omwille van de psychologische toestand van het kleinkind de omgangsregeling opgeschort. Vrijspraak van de vader van het kleinkind in de strafzaak bracht daar geen verandering in. Het hof overweegt dat het weliswaar aan de nationale autoriteiten is om passende maatregelen ter bescherming van het kleinkind te nemen, maar dat in deze zaak simpelweg

te weinig (namelijk niets) is ondernomen ter behartiging van de belangen van de grootouders.

ARREST – Gözüm t. Turkije – 20 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De zaak betreft de afwijzing van het verzoek van mevrouw Gozüm, een alleenstaande adoptiemoeder, om, in plaats van de naam van de biologische moeder, haar eigen voornaam in de persoonlijke documenten van haar adoptiezoon te laten opnemen. Het Hof constateert dat er een lacune in het Turkse civiele recht bestaat met betrekking tot eenouder adoptie, omdat op het moment dat mevrouw Gozüm haar aanvraag indiende, er geen regelgeving bestond die de mogelijkheid bood tot erkenning van de naam van een alleenstaande adoptieouder in plaats van de biologische ouder. Dit zorgde volgens het hof ervoor dat mevrouw Gozüm in een situatie van schrijnende onzekerheid met betrekking tot haar privé- en gezinsleven met haar zoon terecht kwam, zodat sprake is van een schending van artikel 8.

ARREST - Paradiso and Campanelli t. Italië – 27 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 1)

De zaak betreft de klacht van verzoekers dat het bij hen weghalen van hun baby van negen maanden die is geboren door middel van een draagmoederschap overeenkomst in strijd is met hun recht op familieleven.

Het hof oordeelt dat de overwegingen omtrent het algemeen belang, ten grondslag liggend aan de beslissing van de Italiaanse autoriteiten, inhoudende dat het verbod op draagmoederschap overeenkomsten en de regels omtrent internationale adoptie zijn overtreden, niet mogen prevaleren boven het belang van het kind. Dat verzoekers geen biologische verwantschap hebben met het kind en nog slechts voor korte duur voor het kind gezorgd hebben maakt dit niet anders. Het hof herhaald dat het weghalen van een kind bij zijn ouders een extreme maatregel is die alleen gerechtvaardigd is indien er onmiddellijk gevaar bestaat voor het kind. Hiervan was in onderhavige zaak geen sprake.

Desalniettemin heeft het hof niet bevolen dat het kind teruggeplaatst dient te worden bij verzoekers, nu het kind inmiddels emotionele banden met de adoptieouders heeft ontwikkeld.

VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART. 10)

ARREST - Petropavlovskis t. Letland – 13 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

Verzoeker stelt dat hem de Letse nationaliteit door naturalisatie is geweigerd als straf voor zijn geuite kritiek op het onderwijsbeleid van de regering en dat dit in strijd is met artikel 10 en 11 van het Verdrag. Het hof overweegt dat voornoemde artikelen in dit geval niet toepasbaar zijn. Verzoeker is op geen enkele manier verhinderd om zijn onenigheid te uiten over het beleid van de regering of deel te nemen aan vergaderingen, ook niet nadat zijn verzoek om naturalisatie was afgewezen. Het stellen van voorwaarden voor de verkrijging van de Letse nationaliteit door naturalisatie betreft een geheel andere zaak. Het hof oordeelt dat het vereisen van een echte verbinding met de Staat, wat een zekere mate van loyaliteit inhoudt, niet gezien kan worden als een strafmaatregel in strijd met de vrijheid van meningsuiting en vergadering.

ARREST – Rubins t. Letland – 13 januari 2015 – persbericht - arrest (nivo 2)

De zaak betreft de klacht van verzoeker dat hij is ontslagen uit zijn functie als hoofd van een afdeling van de Universiteit van Riga wegens het bekritisieren van het management. In februari 2010 heeft het bestuur van de faculteit besloten twee afdelingen samen te voegen. Als gevolg daarvan is de plek als hoofd van de afdeling ingenomen en is de positie van verzoeker afgeschaft. Verzoeker stuurde hierover verschillende e-mailberichten naar de rector van de Universiteit om te klagen over deze beslissing. In zijn e-mailbericht van 20 maart 2010 bekritiseerde hij het beheer van fondsen en begon over gevallen van plagiaat. Op 6 mei 2010 ontving Rubins een beëindiging van zijn arbeidscontract. Zijn beroep hiertegen is afgewezen door de rechtbank in Riga die overwoog dat Rubins met zijn e-mailbericht de rector had uitgenodigd om “onrechtmatige handelingen” uit te voeren, namelijk om een beslissing van de raad van bestuur van de Universiteit teniet te doen en daarmee in strijd met de goede zeden heeft gehandeld. Het beroep tegen deze beslissing is op 26 september 2012 verworpen.

Rubins klaagt, zich baserend op artikel 10, erover dat hij is ontslagen wegens het uiten van een legitieme opvatting over problemen die zich binnen de universiteit voordeden en om de problemen rondom zijn arbeidssituatie op te lossen. Het Hof oordeelt dat er sprake is van een schending van artikel 10.

ARREST – Pinto Pinheiro Marques t. Portugal – 22 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De zaak betreft de veroordeling van verzoeker wegens het beschadigen van de reputatie van een gemeenteraad. Verzoeker, historicus en voorzitter van een culturele vereniging, had een overeenkomst gesloten met de gemeenteraad van Montemar-o-Velho betreffende de publicatie van het werk van een dichter uit de regio. Het eerste deel verscheen in 2003. In 2005 publiceerde de gemeenteraad een ander boek over de werken van de dichter. Verzoeker, die meende dat de gemeenteraad ten onrechte op eigen initiatief had gehandeld, heeft een artikel in een regionale krant gepubliceerd, naar aanleiding waarvan hij werd veroordeeld wegens het beledigen van een openbaar lichaam. Het beroep van verzoeker bij het hof in Coïmbra werd verworpen met als overweging dat het recht van de gemeenteraad om haar reputatie te beschermen prevaleerde boven het recht van verzoeker –die volgens het hof opzettelijk de reputatie van de gemeenteraad probeerde te beschadigen- op vrijheid van meningsuiting. Het hof oordeelt dat er sprake is van een schending van artikel 10.

VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID (ART. 35)

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – Ben Amar t. Nederland – **Nederlandse zaak – 15 januari 2015 - beslissing (nivo 3)**

De zaak betreft de veroordeling van klager – voormalig AIVD-medewerker – in verband met het lekken van staatsgeheime informatie. De klachten richten zich met name op de beperkingen die klager stelt te hebben ondervonden bij het uitoefenen van zijn verdedigingsrechten. Daarbij gaat het om de verhouding geheimhoudingsplicht/verdedigingsrecht, het onthouden van stukken en de wijze van het horen van getuigen. Het hof houdt die beslissing op de klachten ex art. 6 EVRM aan omdat het op grond van het thans beschikbare dossier de ontvankelijkheid van de klachten niet kan beoordelen. De klacht ex art. 34 (het belemmeren van de uitoefening van zijn klachtrecht onder het EVRM) wordt niet-ontvankelijk verklaard.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – V. e.a. t. Nederland – **Nederlandse zaak – 15 januari 2015 - beslissing (nivo 3)**

De zaak gaat over verlenging van TBS. Volgens verzoekers is de verlenging langer dan vier jaar in strijd met artikel 5 EVRM. Volgens het Hof was niet onduidelijk of en voor hoe lang de TBS verlengd zou kunnen worden. De oplegging van TBS is in overeenstemming met het recht. De klacht is kennelijk ongegrond en wordt daarom niet-ontvankelijk verklaard.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING - Dzhugashvili t. Rusland – 15 januari 2015 – persbericht - beslissing (nivo 3)

De zaak betreft de publicatie van artikelen in de Russische krant Novaya Gazeta, waarin beschuldigingen worden geuit richting de regering van het voormalig Sovjet-Unie, waaronder Joseph Stalin. Verzoeker, de kleinzoon van Joseph Stalin, klaagde de krant aan wegens belasting van zijn grootvader, maar zonder succes. Het hof overweegt dat het artikelen omtrent een belangrijke historische gebeurtenis betreft en dat zowel deze gebeurtenis als de rol van de voormalig leiders daarbij onvermijdelijk open blijven voor publieke controle en kritiek. Het hof oordeelt dat de Russische autoriteiten, rekening houdend met de jurisprudentie van het Europese Hof, een juiste belangenafweging hebben gemaakt tussen het belang van de journalistieke vrijheid van meningsuiting onder artikel 10 en het klagers recht op familieleven onder artikel 8 en verklaart klager niet-ontvankelijk nu de klacht kennelijk ongegrond is.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – Tymoshenko t. Oekraïne (nr. 2) – 22 januari 2015 – persbericht – beslissing (nivo 2)

Deze zaak betreft de klachten van voormalig premier van de Oekraïne, Yulia Tymoshenko, die er kort gezegd op neerkwamen dat haar vervolging politiek gemotiveerd was. Oekraïne

heeft dat inmiddels erkend en het hof schrapte de zaak op de voet van art. 39 EVRM (minnelijke schikking) van de rol.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING - Klausecker t. Duitsland en Perez t. Duitsland – 29 januari 2015 – persbericht – beslissing Klausecker (nivo 3) - beslissing Perez (nivo 3)

Deze zaken betreffen de toegang tot de nationale rechter in verband met arbeidsrechtelijke conflicten tussen klagers en respectievelijk het Europees Octrooibureau (EOB) en de VN. In het geval van Klausecker oordeelt het hof dat de immuniteit van het EOB proportioneel is. Het hof wijst er op dat het EOB heeft aangeboden de zaak voor te leggen aan een arbiter, welk aanbod door klager niet op goede gronden is afgeslagen. In de zaak betreffende Perez oordeelt het hof dat zij in haar conflict met de VN de nationale rechtsmiddelen niet heeft uitgeput. De klachten worden in beide zaken niet-ontvankelijk verklaard.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING - Aswat t. het Verenigd Koninkrijk – 29 januari 2015 – persbericht – beslissing (nivo 3)

In een eerdere zaak van verzoeker tegen het Verenigd Koninkrijk heeft het hof geoordeeld dat zijn uitlevering aan de Verenigde Staten in strijd was met artikel 3 van het verdrag. Na gedane toezeggingen van de Verenigde Staten met betrekking tot de detentieomstandigheden van verzoeker na uitlevering, zowel tijdens het proces als na een mogelijke veroordeling, is verzoeker alsnog uitgeleverd. Deze zaak betreft de klacht van verzoeker dat de door de Verenigde Staten gedane toezeggingen ontoereikend zijn en dat zijn uitlevering in strijd is met artikel 3. Het hof oordeelt dat de gedane toezeggingen voldoende zijn om de aanvankelijke bezwaren in haar eerdere beslissing weg te nemen en beschouwt de klacht kennelijk ongegrond. Verzoeker wordt niet-ontvankelijk verklaard.

EIGENDOMSRECHT (ART. 1, EERSTE PROTOCOL)

ARREST – Vékony t. Hongarije – 13 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De zaak betreft de nationalisatie van de tabakshandel in Hongarije. Aan klager – een kruidenier – was geen vergunning voor voortzetting van verkoop van tabak verleend. Door de rappe inwerkingtreding van het nieuwe systeem raakte hij een derde van zijn omzet kwijt. Het hof neemt in aanmerking dat de gunningsprocedure arbitraire trekken vertoonde en dat klager geen verhaalsmogelijkheden had. Schending van Artikel 1, Eerste Protocol.

ARREST – Arnaud e.a. t. Frankrijk – 15 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De zaak betreft het met terugwerkende kracht opleggen van vermogensbelasting (ISF) aan Franse onderdanen die woonachtig zijn in Monaco. Het Hof oordeelt dat deze wetgeving is ingevoerd in het kader van een langdurige en nauwe samenwerking tussen Frankrijk en Monaco met betrekking tot fiscale aangelegenheden, met name ten aanzien van de Franse onderdanen die zich in het Vorstendom hadden gevestigd wegens de aldaar geldende fiscale omstandigheden. Geoordeeld wordt dat de belastingplichtigen voorafgaande kennisgeving hadden ontvangen zodat ze tijdig aan hun verplichtingen konden voldoen en voorts merkt het Hof op dat, met het oog op het beperken van het verschuldigde bedrag vanaf 2005, betalingsmogelijkheden waren ingevoerd en geen sancties werden opgelegd voor de periode die daaraan vooraf ging. Het Hof concludeert daarom dat deze belasting niet de balans tussen de belangen van verzoekers en het algemene belang verstoort.

ARREST – Duric t. Bosnië Herzegovina – 20 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

Het hof neemt schending van artt. 6 en A1P1 aan, omdat de nationale autoriteiten voor de afwikkeling van de schadevergoedingen naar aanleiding van de Balkanoorlog in de jaren '90 van de vorige eeuw een periode van 20 jaar hadden uitgetrokken. Dat acht het hof te lang.

ARREST – Akhverdiyev t. Azerbeïdjan – 29 januari 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

Verzoeker is een Azerbeïdjaanse burger, geboren in 1972 en woonachtig in Bakoe. De zaak betreft de gedwongen verhuizing en de sloop van zijn huis voor een nieuwbouwproject.

Klager woonde samen met zijn vrouw, twee kinderen en bejaarde moeder in een huis dat voorheen toebehoorde aan zijn ouders en waarvan hij in 2005 de eigendom had verkregen. Volgens zijn eigen verklaring werd klager in 2009 benaderd door een medewerker van de lokale overheid die eiste dat hij zijn huis zou opgeven en als compensatie een vijfkamerappartement in het nog te bouwen complex zou accepteren. Later hoorde hij dat de buurt waar zijn huis was gevestigd in 2004 was aangewezen als onderdeel van een groter projectontwikkelingsgebied. Verzoeker weigerde aanvankelijk te verhuizen, maar nadat de sloop van de aangrenzende huizen was begonnen en hij en zijn familie het niet meer mogelijk vonden om in het huis te blijven, zijn zij toch vertrokken. Nadat zijn moeder enige tijd later ook was ontruimd, zijn de autoriteiten in december 2009 begonnen met de sloop van het huis. Verzoeker is vervolgens een civiele zaak begonnen tegen de lokale overheid met als doel dat het huis in de oude staat zou worden teruggebracht of hij een geldelijke compensatie voor de geleden materiële schade zou krijgen. Nadat in november 2010 de rechtbank zijn claims had afgewezen, heeft het hof het vonnis in juli 2011 bevestigd, maar bevolen dat aan klager twee kleine flats in plaats van een enkel 5-kamerappartement zou worden gegeven. Het Hof oordeelt dat er sprake is van een inbreuk op artikel 1 van het eerste protocol.

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

RECHTSPRAAK

LUXEMBURG

ARBEID

ARREST – 21 januari 2015 – Zaak C-529/13 – Felber – arrest

Prejudiciële verwijzing – Sociaal beleid – Richtlijn 2000/78/EG – Artikelen 2, leden 1 en 2, onder a), en 6, leden 1 en 2 – Verschil in behandeling op grond van leeftijd – Openbare dienst – Pensioenregeling – Nationale regeling op grond waarvan vóór de voltooiing van het achttiende levensjaar vervulde studietijdvakken niet worden meegeteld

Hof: De richtlijn verzet zich niet tegen een nationale wettelijke regeling waarbij de studietijdvakken die door een ambtenaar zijn vervuld vóór het achttiende levensjaar, niet worden meegeteld voor de toekenning van het pensioenrecht en de berekening van het bedrag van zijn ouderdomspensioen, voor zover deze regeling, enerzijds, objectief en redelijk wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel inzake werkgelegenheids- en arbeidsmarktbeleid, en, anderzijds, een passend en noodzakelijk middel voor de verwezenlijking van die doelstelling vormt.

ARREST – 28 januari 2015 – Zaak C-417/13 – Starjakob – arrest

Prejudiciële verwijzing – Sociale politiek – Richtlijn 2000/78/EG – Gelijke behandeling in arbeid en beroep – Artikel 2, leden 1 en 2, onder a) – Artikel 6, lid 1 – Discriminatie op grond van leeftijd – Nationale regeling op grond waarvan voor de bepaling van de bezoldiging tijdvakken van opleiding en van dienst die zijn vervuld vóór de leeftijd van 18 jaar, kunnen worden meegeteld op voorwaarde dat de wachttijd voor salarisverhoging wordt verlengd – Rechtvaardiging – Geschiktheid om het nagestreefde doel te bereiken – Mogelijkheid tot betwisting van de verlenging van de wachttijd voor salarisverhoging

Hof: Een nationale regeling die om een einde te maken aan discriminatie op grond van leeftijd, vóór de leeftijd van 18 jaar vervulde tijdvakken van arbeid meetelt, maar tegelijkertijd een regel bevat, die in werkelijkheid slechts op ambtenaren van toepassing is die het slachtoffer zijn van die discriminatie, waardoor een verschil in behandeling op grond van leeftijd definitief wordt gehandhaafd is in strijd met Unie-recht

Deze nationale regeling moet niet noodzakelijkerwijs de mogelijkheid bieden een financiële compensatie te ontvangen. Zolang er geen stelsel is ingevoerd dat de leeftijdsdiscriminatie opheft in overeenstemming met richtlijn 2000/78, kan de gelijke behandeling evenwel alleen worden hersteld door de ambtenaren die hun beroepservaring – al is het maar voor een deel – vóór de leeftijd van 18 jaar hebben verworven, de voordelen toe te kennen die de ambtenaren die na het bereiken van die leeftijd gelijkaardige beroepservaring van vergelijkbare duur hebben verworven, konden genieten. Het Unierecht, verzet zich er niet tegen dat de ambtenaar zijn werkgever het bewijs van die tijdvakken moet leveren. De

weigering van een ambtenaar om zijn medewerking daaraan te verlenen vormt evenwel geen rechtsmisbruik. Het doeltreffendheidsbeginsel verzet zich niet ertegen dat een nationale verjaringstermijn voor aan het Unierecht ontleende rechten ingaat vóór de uitspraak van een arrest van het Hof waarbij de rechtssituatie op dit gebied wordt opgehelderd.

CONSUMENTENRECHT

ARREST – 15 januari 2015 – Zaak C-537/13 – Šiba – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 93/13/EEG – Werkingssfeer – Consumentenovereenkomsten – Tussen een advocaat en een consument gesloten overeenkomst voor het verlenen van juridische diensten

Hof: Richtlijn 93/13/EEG ziet ook op standaardovereenkomsten voor juridische dienstverlening die worden gesloten tussen een advocaat en een niet in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf handelende natuurlijke persoon.

Zie ook: [ECJ: Also lawyers have to abide the Unfair Terms Directive \(European consumer law blog\)](#)

ARREST – 15 januari 2015 – Zaak C-573/13 – Air Berlin – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Verordening (EG) nr. 1008/2008 – Luchtdiensten – Artikel 23, lid 1, tweede volzin – Prijstransparantie – Elektronisch boekingsstelsel – Passagierstarieven – Verplichting om steeds de definitieve prijs te vermelden

Hof: Een elektronisch boekingsstelsel moet voor elke vlucht vanaf het grondgebied van de Unie waarvoor het tarief wordt weergegeven, meteen de te betalen definitieve prijs vermelden.

Zie ook:

- [Towards even more transparent air fares - CJEU in C-573/13 \(Air Berlin\) \(European consumer law blog\)](#)
- [Luchtvaartmaatschappij moet gehele prijs vlucht melden \(Europa nu.nl\)](#)
- [Elektronisch boekingsstelsel voor vluchten vanaf EU moet meteen definitieve prijs vermelden \(IE-forum\)](#)

ARREST – 21 januari 2015 – Gevoegde zaken C-482/13, C-484/13, C-485/13 en C-487/13 – Unicaja Banco Caixabank – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 93/13/EEG – Overeenkomsten tussen verkopers en consumenten – Hypotheekovereenkomsten – Verdragingsrentebedingen – Oneerlijke bedingen – Hypothecaire executie – Matiging van de rente – Bevoegdheden van de nationale rechter

In deze zaak gaat het om de vraag of de Spaanse procesregels inzake hypothecaire executies voldoen aan de in richtlijn 93/13 geformuleerde eis dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat oneerlijke bedingen de consument niet binden.

Hof: Een nationale bepaling op grond waarvan de nationale rechter bij wie een hypothecaire executieprocedure aanhangig is, moet gelasten dat de bedragen die verschuldigd zijn uit hoofde van een in een hypothecaire leningsovereenkomst opgenomen beding dat voorziet in een verdragingsrente die meer bedraagt dan driemaal de wettelijke rente, is verenigbaar met EU-recht, mits de toepassing van die nationale bepaling:

- de beoordeling door de nationale rechter van de oneerlijkheid van een dergelijk beding onverlet laat, en
- niet belet dat de rechter dat beding buiten toepassing laat indien hij tot het oordeel komt dat het „oneerlijk” is in de zin van artikel 3, lid 1, van de richtlijn.

Zie ook: [Unfair terms assessment in mortgage cases in line with EU law - CJEU judgment in cases Unicaja Banco and Caixabank \(European consumer law blog\)](#)

FINANCIËLE DIENSTEN

CONCLUSIE A-G CRUZ VILLALÓN – 14 januari 2015 – Zaak C-62/14 – Gauweiler e.a. – Grote Kamer – persbericht – conclusie

Het Duitse Bundesverfassungsgericht vraagt of het besluit van de Raad van bestuur van de Europese Centrale Bank van 6 september 2012 betreffende de technische kenmerken van rechtstreekse monetaire transacties (Technical features of Outright Monetary Transactions) strookt met verdragsbepalingen

A-G: Het „Outright Monetary Transactions”-programma van de ECB is in beginsel verenigbaar met het VWEU. Deze verenigbaarheid vereist dat bij de eventuele toepassing van dat programma wordt voldaan aan bepaalde voorwaarden.

Zie ook: [Outright Monetary Transactions before the ECJ: In search of the ‘golden mean’ \(Verfassungsblog\)](#) en [Cruz Villalón’s „Gauweiler’ Opinion: Lost in Platitudes \(Verfassungsblog\)](#)

FISCALE BEPALINGEN

ARREST – 11 december 2014 – Zaak C-590/13 – Idexx Laboratories Italia en Idexx Laboratories Italia – arrest

Prejudiciële verwijzing – Indirecte belastingen – Btw – Zesde richtlijn – Artikelen 18 en 22 – Recht op aftrek – Intracommunautaire verwervingen – Verleggingsregeling – Materiële voorwaarden – Formele voorwaarden – Niet-naleving van de formele voorwaarden

Hof: De artikelen 18, lid 1, sub d, en 22 van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) bevatten formele voorwaarden voor het recht op aftrek, waarvan niet-naleving niet kan leiden tot verlies van dat recht.

ARREST – 22 januari 2015 – Zaak C-55/14 – Régie communale autonome du stade Luc Varenne – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 77/388/EEG – Btw – Vrijstellingen – Artikel 13, B, onder b) – Begrip ‚vrijgestelde verhuur van onroerende goederen’ – Terbeschikkingstelling, onder bezwarende titel, van een voetbalstadion – Overeenkomst tot terbeschikkingstelling waarbij de eigenaar zich bepaalde rechten en voorrechten voorbehoudt – Verrichten, door de eigenaar, van verschillende diensten die goed zijn voor 80 % van de contractueel overeengekomen vergoeding

In een geschil met de belastingadministratie eist de Régie communale meer dan 900.000 euro terug aan BTW. De zaak gaat over de terbeschikkingstelling van het stadion Luc Varenne aan voetbalclub Doornik (Royal Football Club de Tournai). De Regie heeft van de stad Doornik een gebruiksrecht van 50 jaar verkregen over het stadion.

Hof: De terbeschikkingstelling, onder bezwarende titel, van een voetbalstadion krachtens een overeenkomst waarbij de eigenaar zich bepaalde rechten en voorrechten voorbehoudt en verschillende diensten verstrekt, namelijk instandhouding, schoonmaak, onderhoud en aanpassing aan de geldende normen, die goed zijn voor 80 % van de contractuele vergoeding, vormt in beginsel geen „verhuur van onroerende goederen”. Dit dient de verwijzende rechter na te gaan.

Zie ook: [Voetbalstadion ter beschikking stellen is geen verhuur \(Taxence\)](#)

GENEESMIDDELEN

ARREST – 22 januari 2015 – Zaak T-140/12 – Teva Pharma en Teva Pharmaceuticals Europe / EMA – Nederlandse zaak – arrest

Geneesmiddelen voor menselijk gebruik – Weesgeneesmiddelen – Aanvraag voor een vergunning voor het in de handel brengen van de generieke versie van het

weesgeneesmiddel imatinib – Besluit van het EMA houdende weigering om de aanvraag voor een vergunning voor het in de handel brengen te valideren – Marktexclusiviteit

Gerecht: Het beroep van een Nederlandse farmaceutische onderneming, tegen een beslissing van het Europees Geneesmiddelenbureau om een 'tweede generatie' geneesmiddel voor een zeldzame ziekte, niet op de markt te laten brengen, wordt verworpen.

INSTITUTIONEEL RECHT

CONCLUSIE A-G WAHL – 22 januari 2015 – Gevoegde zaken C-317/13 en C-679/13 en zaak C-540-13 – Parlement / Raad en Europees Parlement / Raad van de Europese Unie – conclusie

Beroep tot nietigverklaring – Rechtsgrondslag – Politieke en justitiële samenwerking in strafzaken – Uitvoeringsmaatregelen – Geen raadpleging van het Parlement – Effect van de inwerkingtreding van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie – Overgangsbepalingen – Artikel 9 van Protocol nr. 36 – Doel – Rechtsgevolgen

A-G: De AG gaat in op bepalingen van overgangsrecht in het institutionele landschap van de EU, na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon (derde pijler). De beroepen van het Parlement worden verworpen.

Zie ook: [Raad mag nog steeds uitvoeringsmaatregelen vaststellen op basis van oud EU-besluit \(ECER nieuwsbericht\)](#)

CONCLUSIE A-G MENGOLZI - 29 januari 2015 - Zaak C-28/12 - Europese Commissie/ Raad van de Europese - **Grote Kamer - conclusie**

Beroep tot nietigverklaring – Artikel 218 VWEU – Besluit inzake de ondertekening en voorlopige toepassing van internationale overeenkomsten – Hybride besluit van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten – Alternatieve procedure – Stemregels – Verplichting tot loyale samenwerking – Beginsel van de organisatorische autonomie van de instellingen – Eenheid in de vertegenwoordiging van de Unie

A-G: Besluit 2011/708/EU wordt nietig verklaard.

INTELLECTUELE EIGENDOM

ARREST – 15 januari 2015 - Zaak C-30/14 – Ryanair – **Nederlandse zaak - Hoge Raad – arrest**

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 96/9/EG – Rechtsbescherming van databanken – Databank die niet wordt beschermd door het auteursrecht of door het recht sui generis – Contractuele beperking van de rechten van gebruikers van de databank

Hof: Richtlijn 96/9/EG vindt geen toepassing wanneer een databank niet op grond van deze richtlijn wordt beschermd door het auteursrecht of door het recht sui generis, zodat de artikelen 6, lid 1, 8 en 15 van de richtlijn zich er niet tegen verzetten dat de maker van een dergelijke databank contractuele beperkingen stelt aan het gebruik ervan door derden, onverminderd het toepasselijke nationale recht.

Zie ook:

- [Het gebruik door derden van niet-beschermde databank kan contractueel worden beperkt \(IE-forum\)](#)
- [Scrapen mag in de gebruiksvoorwaarden worden verboden, argh](#)

ARREST – 15 januari 2015 – Zaak T-197/13 – MEM / OHMI (MONACO) – persbericht – arrest

Gemeenschapsmerk – Internationale inschrijving met aanduiding van de Europese Gemeenschap – Woordmerk MONACO – Absolute weigeringsgronden – Beschrijvend karakter – Ontbreken van onderscheidend vermogen – Artikelen 151, lid 1, en 154, lid 1, van

verordening (EG) nr. 207/2009 – Artikel 7, leden 1, onder b) en c), en 2, van verordening nr. 207/2009 – Gedeeltelijke weigering van bescherming

Gerecht: The Principality of Monaco cannot benefit from the protection of the trade mark MONACO in the EU in respect of certain goods and services. The word 'MONACO' designates the origin or geographical destination of the goods and services concerned and is devoid of distinctive character. Het beroep wordt verworpen.

Zie ook: [MONACO geen merk, maar herkomstaanduiding of geografische benaming \(IE-forum\)](#)

ARREST – 15 januari 2015 – Zaak C-631/13 – Forsgren – arrest

Prejudiciële verwijzing – Geneesmiddelen voor menselijk gebruik – Aanvullend beschermingscertificaat – Verordening (EG) nr. 469/2009 – Begrip ‚werkzame stof’ – Pneumokokkenconjugaatvaccin – Pediatrisch gebruik – Dragerproteïne – Covalente binding

Hof: Voor een werkzame stof mag een aanvullend beschermingscertificaat worden afgegeven wanneer deze werkzame stof covalent is gebonden aan andere werkzame stoffen in de samenstelling van een geneesmiddel.

Een aanvullend beschermingscertificaat mag niet worden afgegeven voor een werkzame stof waarvan het effect niet valt onder de therapeutische indicaties waarop de vergunning voor het in de handel brengen betrekking heeft.

Zie ook: [ABC voor covalent gebonden werkzame stof \(IE-forum\)](#)

ARREST – 22 januari 2015 – Zaak C-419/13 – Art & Allposters International – Nederlandse zaak – Hoge Raad - arrest

Prejudiciële verwijzing – Intellectuele eigendom – Auteursrecht en naburige rechten – Richtlijn 2001/29/EG – Artikel 4 – Distributierecht – Uitputtingsregel – Begrip ‚materiaal’ – Overbrenging van de afbeelding van een beschermd werk van een papieren poster op canvas – Vervanging van de drager – Gevolgen voor de uitputting

Hof: Voor reproductie van een beschermd werk op een andere drager is toestemming van de rechthebbenden vereist. De regel van uitputting van het distributierecht is niet van toepassing wanneer een reproductie van een beschermd werk die met toestemming van de auteursrechthebbende in de Europese Unie in de handel is gebracht, nadien een vervanging van de drager ervan heeft ondergaan zoals de overbrenging van die op een papieren poster aangebrachte reproductie op een canvasdoek, en in die nieuwe vorm opnieuw in het verkeer wordt gebracht.

Zie ook: [Geen uitputting wanneer papieren poster op canvasdoek is overgebracht \(IE-forum\)](#) en [Nietig model warmtewisselaar door gebrek zichtbaarheid \(IE-forum\)](#)

JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN

ARREST – 22 januari 2015 – Zaak C-441/13 – Hejduk – arrest

Prejudiciële verwijzing – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Artikel 5, punt 3 – Bijzondere bevoegdheden ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad – Auteursrechten – Content in gedematerialiseerde vorm – Op internet plaatsen – Bepaling van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan – Criteria

Hof: De aangezochte rechter, als rechter van de plaats waar de schade is ingetreden, is bevoegd om kennis te nemen van een aansprakelijkheidsvordering waarmee wordt aangevoerd dat de door de lidstaat van die rechter gewaarborgde auteursrechten en naburige rechten van de auteursrechten zijn geschonden doordat beschermde foto's beschikbaar zijn gesteld op een website die in het rechtsgebied van deze rechter kon worden geraadpleegd. Deze rechter mag slechts uitspraak doen over de schade die is veroorzaakt op het grondgebied van zijn eigen lidstaat.

Zie ook:

- [HvJ EU: Rechter bevoegd over website onder het topleveldomein van een andere lidstaat \(IE-forum\)](#)
- [Hejduk: Copyright infringement and jurisdiction. The ECJ entertains much less than its AG. \(GAVL\)](#)

CONCLUSIE A-G WATHELET – 22 januari 2015 – Zaak C-519/13 – Alpha Bank Cyprus – conclusie

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Betekening en kennisgeving van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken – Verordening (EG) nr. 1393/2007 – Artikel 8 – Weigering van ontvangst van een stuk – Vereiste van betekening van het in bijlage II bij de verordening opgenomen formulier dat ertoe strekt degene voor wie het stuk is bestemd, in kennis te stellen van zijn recht om de ontvangst van een stuk te weigeren – Geldigheid van de betekening ingeval het formulier niet wordt gebruikt – Mogelijkheid van latere betekening via de raadsman van degene voor wie het stuk is bestemd

A-G: De betekening van het in bijlage II van verordening (EG) nr. 1393/2007 opgenomen modelformulier aan degene voor wie het stuk is bestemd, is vereist in alle gevallen, ongeacht in welke taal het te betekenen of ter kennis te brengen stuk is gesteld.

De niet-betekening van dit modelformulier bij de betekening of kennisgeving van een gedinginleidend stuk, vormt geen grond voor de ongeldigverklaring van deze betekening of kennisgeving, indien degene voor wie het stuk is bestemd, in staat is gesteld zijn rechten geldend te maken in het kader van een gerechtelijke procedure in de staat van herkomst. Verzuimen die afbreuk doen aan de rechten van de verdediging van degene voor wie het te betekenen of ter kennis te brengen stuk is bestemd, moeten zo spoedig mogelijk worden hersteld volgens de regels die verordening nr. 1393/2007 voor de betekening of kennisgeving voorschrijft.

ARREST – 28 januari 2015 – Zaak C-375/13 - Kolassa – arrest

Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Rechterlijke bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken – Door consumenten gesloten overeenkomsten – In een lidstaat wonende consument die door een in een andere lidstaat gevestigde bank uitgegeven effecten van een in een derde lidstaat gevestigde tussenpersoon heeft verworven – Bevoegdheid voor vorderingen tegen de bank die deze effecten heeft uitgegeven

Hof: Een verzoeker die als consument bij een beroepsmatig handelende derde een obligatie aan toonder heeft verworven, zonder dat een overeenkomst wordt gesloten kan zich niet op de bevoegdheid van artikel 15, lid 1 beroepen..

Zie ook: [Financial Services Purchased from a Third Party and Jurisdiction \(European consumer law blog\)](#)

CONCLUSIE A-G MENGOZZI -29 januari 2015 - Zaak C-649/13 – Comité d'entreprise Nortel Networks - conclusie

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Insolventieprocedures –Verordening (EG) nr. 1346/2000 – Secundaire insolventieprocedure – Bevoegdheid om de reikwijdte van de gevolgen van een secundaire insolventieprocedure te bepalen – Exclusieve of gedeelde bevoegdheid – Bepaling van het toepasselijke recht – Opbrengst van de verkoop van goederen van de schuldenaar die wordt bewaard op een geblokkeerde rekening in een derde land

A-G: De rechter die op grond van artikel 3, lid 2, van verordening (EG) nr. 1346/2000 bevoegd is om een secundaire procedure te openen, is eveneens bevoegd om te bepalen ten aanzien van welke goederen van de schuldenaar de gevolgen van deze procedure gelden.

Een vordering tot vaststelling of een of meer vermogensbestanddelen van de schuldenaar onder de hoofdprocedure dan wel onder de secundaire procedure vallen, mag zowel aanhangig worden gemaakt bij de rechter van de lidstaat waar de hoofdprocedure is geopend als bij de rechter van de lidstaat waar de secundaire procedure is geopend.

Om te bepalen of de gevolgen van de secundaire procedure gelden ten aanzien van een goed van de schuldenaar, moet de aangezochte rechter vaststellen of dit goed zich op het

ogenblik dat de beslissing tot opening van deze procedure in werking trad, bevond in de lidstaat waar deze procedure is geopend. De plaats van dit goed moet worden bepaald aan de hand van de criteria van artikel 2, onder g), van verordening nr. 1346/2000.

MEDEDINGING

ARREST – 21 januari 2015 – Zaak T-355/13 – EasyJet Airline / Commissie – Nederlandse zaak – persbericht – arrest

Mededinging – Misbruik van machtspositie – Markt van de luchthavendiensten – Besluit tot afwijzing van een klacht – Artikel 13, lid 2, van verordening (EG) nr. 1/2003 – Behandeling van de zaak door een mededingingsautoriteit van een lidstaat – Afwijzing van de klacht om prioriteitsredenen – Besluit van de mededingingsautoriteit waarbij op mededingingsrechtelijk gebied conclusies worden getrokken uit een onderzoek dat is uitgevoerd op basis van de nationale wettelijke regeling die van toepassing is op de betrokken sector – Motiveringsplicht

Gerecht: Het Gerecht preciseert de werking van het Europees netwerk van mededingingsautoriteiten. De Europese Commissie mocht de klacht van EasyJet tegen de door de luchthaven van Schiphol toegepaste tarieven afwijzen op grond van het feit dat een nationale mededingingsautoriteit die klacht reeds had behandeld.

Zie ook: [EU-Gerecht preciseert werking van Europees netwerk van mededingingsautoriteiten](#) (ECER nieuwsbericht)

ARREST – 28 januari 2015 – Zaak T-341/12 - Evonik Degussa– arrest

Mededinging – Administratieve procedure – Europese markt van waterstofperoxide en perboraat – Bekendmaking van een besluit houdende vaststelling van een inbreuk op artikel 81 EG – Afwijzing van een verzoek om vertrouwelijke behandeling van informatie die aan de Commissie is verstrekt op grond van haar mededeling inzake medewerking – Motiveringsplicht – Vertrouwelijkheid – Geheimhoudingsplicht – Gewettigd vertrouwen

Gerecht: Onverminderd de bescherming die aan vertrouwelijke informatie uit de onderzoeksdossiers van de Commissie moet worden verleend, kan niet worden geoordeeld dat de bekendmaking van een niet-vertrouwelijke versie van dergelijke beschikkingen met informatie die ondernemingen de Commissie vrijwillig hebben meegedeeld om in aanmerking te komen voor toepassing van het clementieprogramma, niets te maken heeft met het doel waarvoor die informatie is ingewonnen. Het beroep wordt verworpen.

ARREST – 28 januari 2015 – Zaak T-345/12 – Akzo Nobel e.a. / Commissie – Nederlandse zaak – arrest

Mededinging – Administratieve procedure – Europese markt van waterstofperoxide en perboraat – Bekendmaking van een besluit houdende vaststelling van een inbreuk op artikel 81 EG – Afwijzing van een verzoek om vertrouwelijke behandeling van informatie die aan de Commissie is verstrekt op grond van haar mededeling inzake medewerking – Motiveringsplicht – Vertrouwelijkheid – Geheimhoudingsplicht – Gewettigd vertrouwen

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

MILIEU

ARREST – 13 januari 2015 – Gevoegde zaken C-404/12 P en C-405/12 P – Raad / Stichting Natuur en Milieu en Pesticide Action Network Europe en Commissie / Stichting Natuur en Milieu en Pesticide Action Network Europe – Grote Kamer – Nederlandse zaak – arrest

ARREST – 13 januari 2015 – Gevoegde zaken C-401/12 P, C-402/12 P en C-403/12 P – Raad / Vereniging Milieudefensie en Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, Parlement / Vereniging Milieudefensie en Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht en Commissie / Vereniging Milieudefensie en Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht – Grote Kamer – Nederlandse zaak – arrest

Hogere voorziening – Verordening (EG) nr. 149/2008 – Verordening tot vaststelling van maximumresidugehalten voor pesticiden – Verzoek tot interne herziening van die verordening, ingediend overeenkomstig verordening (EG) nr. 1367/2006 – Besluit van de Commissie waarbij de verzoeken niet-ontvankelijk zijn verklaard – Maatregel van individuele strekking – Verdrag van Aarhus – Geldigheid van verordening (EG) nr. 1367/2006 gelet op dat verdrag

Verscheidende milieuorganisaties hebben de Commissie verzocht om interne herziening van o.a. een beslissing waarbij Nederland werd toegestaan tijdelijk af te wijken van de richtlijn betreffende de luchtkwaliteit. De Commissie heeft deze verzoeken niet-ontvankelijk verklaard. Anders dan het Gerecht in eerste aanleg, verwerpt het Hof nu de vorderingen tot nietigverklaring van deze niet-ontvankelijkheden.

Hof: Bepalingen van een internationale overeenkomst waarbij de Unie partij is, kunnen slechts worden ingeroepen op voorwaarde, enerzijds, dat de aard en de opzet van die overeenkomst hier niet aan in de weg staan, en, anderzijds, dat die bepalingen inhoudelijk gezien onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig zijn. De verdragsbepaling waarop de organisaties zich beroepen bevat volgens het Hof geen enkele onvoorwaardelijke en voldoende nauwkeurig omschreven verplichting die de rechtspositie van particulieren rechtstreeks kan regelen. Uitzonderingen waarop het Gerecht in eerste instantie de toewijzing van de vorderingen had gebaseerd, zijn volgens het Hof in casu niet van toepassing.

Zie ook:

- [Court of Justice dismisses Vereniging Milieudefensie in air quality appeal. Aarhus not always the jawbreaker in judicial review \(GAVL\)](#)
- [EU-Hof verwerpt claim over ongeldigheid van de Aarhus-verordening \(ECER nieuwsbericht\)](#)
- [No review of legality in light of the Aarhus Convention \(European law blog\)](#)

SOCIALE ZEKERHEID

ARREST – 14 januari 2015 – Zaak C-171/13 – Demerci – Nederlandse zaak - CRvB - arrest

Prejudiciële verwijzing – Associatieovereenkomst EEG-Turkije – Sociale zekerheid van migrerende werknemers – Ontheffing van de bepalingen inzake de woonplaats – Aanvullende prestaties verleend op grond van de nationale wettelijke regeling – Woonplaatsvereiste – Toepassing op voormalige Turkse werknemers – Turkse staatsburgers die de nationaliteit van de ontvangende lidstaat hebben verkregen

Hof: Burgers van een lidstaat die als Turkse werknemers tot de legale arbeidsmarkt van deze staat hebben behoord, kunnen zich niet op grond van het feit dat zij de Turkse nationaliteit hebben behouden, beroepen op artikel 6 van besluit nr. 3/80 om zich te verzetten tegen een woonplaatsvereiste waaraan volgens de wettelijke regeling van deze staat moet zijn voldaan om aanspraak te kunnen maken op een bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestatie in de zin van artikel 4, lid 2 bis, van verordening (EEG) nr. 1408/71.

Zie ook:

- [Geen export van WAO-toeslag voor Turkse Nederlanders \(ECER nieuwsbericht\)](#)
- [The Ups and Downs of Dual Citizenship – the CJEU on Dual Turkish/EU citizens and social rights \(EU law analysis\)](#)

ARREST – 15 januari 2015 - Zaak C-179/13 – Evans - Nederlandse zaak - CRvB - arrest

Prejudiciële verwijzing – Vaststelling van de wetgeving die op het gebied van sociale zekerheid van toepassing is op een werknemer – Verordening (EEG) nr. 1408/71 – Toepasselijkheid – Dienstbetrekking van een onderdaan van een lidstaat bij het consulaat van een derde land, gevestigd op het grondgebied van een andere lidstaat, op het grondgebied waarvan hij woont – Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen – Artikel 71, lid 2 – Nationale wetgeving die faciliteiten, voorrechten en immuniteiten toekent aan personen die duurzaam verblijf houden

Hof: Een onderdaan van een lidstaat voor het tijdvak waarin hij werkzaam is geweest op een consulaire post van een derde staat, gevestigd op het grondgebied van een lidstaat waarvan hij geen onderdaan is maar op het grondgebied waarvan hij verblijf houdt, is niet onderworpen aan de wetgeving van een lidstaat in de zin van die bepaling indien die onderdaan niet bij het nationale socialezekerheidsstelsel is aangesloten.

Zie ook: [Geen AOW-uitkering na vrijstelling premiebetaling \(ECER nieuwsbericht\)](#)

ARREST – 22 januari 2015 – Gevoegde zaken C401/13 en C-432/13 – Balazs – arrest

Prejudiciële verwijzing – Sociale zekerheid van migrerende werknemers – Verordening (EEG) nr. 1408/71 – Artikel 7, lid 2, onder c – Toepasselijkheid van overeenkomsten inzake sociale zekerheid tussen lidstaten – Gerepatrieerde vluchteling die afkomstig is uit een lidstaat – Tijdvakken van arbeid die zijn vervuld op het grondgebied van een andere lidstaat – Aanvraag voor toekenning van een ouderdomspensioen – Weigering

Hof: Een bilaterale overeenkomst betreffende de socialezekerheidsuitkeringen van de onderdanen van een van de ondertekenende Staten die de status van politiek vluchteling op het grondgebied van de andere verdragsluitende Staat heeft gehad, welke overeenkomst is gesloten op een tijdstip waarop een van de ondertekenende Staten nog niet tot de Unie was toegetreden en die niet in bijlage III bij deze verordening is opgenomen, blijft niet van toepassing wanneer de politieke vluchtelingen in hun staat van herkomst zijn gerepatrieerd vóórdat de bilaterale overeenkomst is gesloten en die verordening in werking is getreden.

STAATSSTEUN

ARREST – 15 januari 2015 – Zaak T-1/12 – Frankrijk / Commissie – persbericht – arrest

Staatssteun – Reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden – Door de Franse autoriteiten ten gunste van SeaFrance SA voorgenomen herstructureringssteun – Kapitaalverhoging en door de SNCF aan SeaFrance verstrekte leningen – Besluit waarbij steun onverenigbaar met de interne markt wordt verklaard – Begrip staatssteun – Criterium van de particuliere investeerder – Richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden

Gerecht: De door SNCF aan SeaFrance geboden steun is onverenigbaar met de interne markt.

ARREST – 8 januari 2015 – Zaak T-58/13 – Club Hotel Loutraki e.a. / Commissie – persbericht – arrest

State aid — Operation of Video Lottery Terminals — Grant by the Hellenic Republic of an exclusive licence — Decision finding no State aid — Failure to initiate the formal investigation procedure — Serious difficulties — Procedural rights of the interested parties — Obligation to state reasons — Right to effective judicial protection — Advantage — Joint assessment of the notified measures

Gerecht: Het exclusieve recht van een Grieks gok-orgaan, om 35.000 Video Lottery Terminals en 13 kansspelen te exploiteren is geen staatssteun.

ARREST – 14 januari 2015 – Zaak C-518/13 – Eventech – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Mededinging – Staatssteun – Artikel 107, lid 1, VWEU – Toestemming om busbanen te gebruiken, die is verleend aan Londense taxi's, maar niet aan huurwagens met chauffeur – Begrip 'staatssteun' – Staatsmiddelen – Economisch voordeel – Selectief voordeel – Invloed op het handelsverkeer tussen de lidstaten

Hof: Het feit dat aan Londense taxi's toestemming wordt verleend om busbanen te gebruiken, terwijl huurwagens met chauffeur deze busbanen dan niet mogen gebruiken, tenzij om passagiers die vooraf hebben geboekt te laten in- of uitstappen, lijkt geen inzet van staatsmiddelen in te houden en lijkt aan deze taxi's geen selectief economisch voordeel in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU te verlenen. Voorts kan niet worden uitgesloten dat het handelsverkeer tussen de lidstaten hierdoor ongunstig wordt beïnvloed. Het staat evenwel aan de verwijzende rechter om dit na te gaan.

Zie ook: [A criticism of the CJEU's ruling that allowing London taxis to use bus lanes while prohibiting private hire vehicles from doing so does not appear to involve State aid \(EUtopialaw blog\)](#)

CONCLUSIE A-G WAHL – 22 januari 2015 – Zaak C-15/14 P – Commissie / MOL – conclusie

Hogere voorziening – Staatssteun – Overeenkomst tussen Hongarije en olie- en gasmaatschappij MOL over vergoedingen voor de winning van koolwaterstoffen – Latere wetwijziging houdende verhoging van de winningsvergoedingen – Verhoging niet op MOL toegepast – Selectief voordeel

A-G: De AG gaat in op één van de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan wil een maatregel kunnen worden aangemerkt als 'staatsteun', te weten de voorwaarde dat de maatregel de begunstigde een selectief voordeel verschaft. In casu geeft de AG in overweging de hogere voorziening af te wijzen.

TELECOMMUNICATIE

CONCLUSIE A-G BOT – 15 januari 2015 – Zaak C-3/14 – T-Mobile Polska – conclusie

Prejudiciële verwijzing – Elektronischecommunicatienetwerken en -diensten – Richtlijn 2002/19/EG – Artikel 5 – Bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de nationale regelgevende instanties met betrekking tot toegang en interconnectie – Richtlijn 2002/21/EG – Artikel 7, lid 3 – Kennisgeving van ontwerpmaatregelen door de nationale regelgevende instanties – Werkingssfeer van de procedure – Strekking van de voorwaarde betreffende het voorwerp van het besluit – Strekking van de voorwaarde betreffende de invloed van de maatregel op de handel tussen de lidstaten – Besluit van een nationale regelgevende instantie in het kader van de beslechting van een geschil tussen twee nationale exploitanten in de zin van artikel 20 van richtlijn 2002/21/EG – Besluit waarbij aan een van die exploitanten de verplichtingen worden opgelegd die in artikel 28 van richtlijn 2002/22/EG zijn neergelegd omtrent de toegang tot niet-geografische nummers

A-G: Een nationale regelgevende instantie die bij wijze van maatregel -in het kader van de beslechting van een geschil- een exploitant verplichtingen oplegt met betrekking tot de toegang tot niet-geografische nummers (oa. mobiele en gratis telefoonnummers), moet hiervan de Commissie en instanties in andere lidstaten in kennis stellen, zodra deze maatregel van invloed is op de handel tussen de lidstaten.

Een maatregel waarmee een nationale regelgevende instantie beoogt ervoor te zorgen dat eindgebruikers toegang hebben tot niet-geografische nummers, kan van invloed zijn op de handel tussen de lidstaten zodra deze maatregel de handel tussen deze laatste merkbaar ongunstig kan beïnvloeden door al dan niet rechtstreeks, daadwerkelijk of potentieel, de handelsstromen tussen hen te beïnvloeden.

ARREST – 22 januari 2015 – Zaak C-282/13 – T-Mobile Austria – arrest

Prejudiciële verwijzing – Elektronischecommunicatienetwerken en -diensten – Richtlijn 2002/20/EG – Artikel 5, lid 6 – Gebruiksrechten voor radiofrequenties en nummers – Richtlijn 2002/21/EG – Artikel 4, lid 1 – Recht op beroep tegen een beslissing van een nationale regelgevende instantie – Begrip 'onderneming die wordt getroffen door een beslissing van een nationale regelgevende instantie' – Artikel 9 ter – Overdracht van individuele gebruiksrechten voor radiofrequenties – Hernieuwde toewijzing van gebruiksrechten voor radiofrequenties na de fusie van twee ondernemingen

Hof: Een onderneming kan worden gekwalificeerd als getroffen persoon in de zin van de richtlijn, indien deze onderneming, die elektronischecommunicatienetwerken of -diensten aanbiedt, concurreert met de ondernemingen die partij zijn bij een procedure voor machtiging van overdracht van gebruiksrechten voor radiofrequenties en adressaat van de beslissing van de nationale regelgevende instantie, en deze beslissing de marktpositie van deze eerste onderneming kan beïnvloeden.

CONCLUSIE A-G CRUZ VILLALÓN - 29 januari 2015 - Zaak C-1/14 - KPN Group Belgium NV en Mobistar NV – conclusie

Universele dienstrichtlijn – Artikelen 9 en 32 – Elektronische communicaties – Netwerken en diensten – Universele dienst en gebruikersrechten – Socialedienstverplichtingen – Aanvullende verplichte diensten

A-G: Mobiele telefoniediensten maken geen deel uit van de ‚universele dienst‘ in de zin van Richtlijn 2002/22/EG, zodat het sociale tarief voor de universele dienst hier niet op van toepassing is, en dus evenmin het compensatiemechanisme waarin artikel 13, lid 1, onder b), van deze richtlijn voorziet. Enkel internetabonnementen die voorzien in een aansluiting op een vaste locatie maken deel uit van de ‚universele dienst‘ in de zin van de universeledienstrichtlijn, terwijl abonnementen voor mobiel internet hiervan zijn uitgesloten. De lidstaten kunnen geen nieuwe diensten toevoegen aan de lijst van diensten die deel uitmaken van de ‚universele dienst‘ in de zin van de universeledienstrichtlijn. Zij kunnen wel besluiten om mobiele telefoniediensten en abonnementen voor mobiel internet als ‚aanvullende verplichte diensten‘ op te leggen. In dat geval moet de compensatie geschieden volgens een ander mechanisme dan dat waarin de richtlijn voorziet voor de diensten die de ‚universele dienst‘ vormen. Met name mogen hierbij geen specifieke ondernemingen betrokken worden.

VERBLIJFSRECHT

CONCLUSIE A-G M. SZPUNAR - 28 januari 2015 – Zaak C-579/13 – P. en S. – Nederlandse zaak – Centrale Raad van Beroep – persbericht – conclusie

Grenscontroles, asiel en immigratie – Immigratiebeleid – Status van langdurig ingezetene onderdanen van derde landen – Richtlijn 2003/109/EG – Artikel 5, lid 2, en artikel 11, lid 1 – Inburgeringsplicht die is vastgesteld in het nationale recht – Gelijke behandeling van langdurig ingezetenen – Evenredigheid – Geldboete

A-G: Richtlijn 2003/109/EG staat er niet aan in de weg dat een lidstaat jegens onderdanen van derde landen die in de betrokken lidstaat de status van langdurig ingezetene hebben verworven, verplichtingen vaststelt die integratiemaatregelen uitmaken. Dergelijke maatregelen mogen uitsluitend beogen de integratie van de betrokken persoon te vergemakkelijken, en mogen geen voorwaarde vormen voor het behoud van die status of voor de uitoefening van de daaraan verbonden rechten.

In het licht van het evenredigheidsbeginsel mogen integratiemaatregelen de uitoefening van de aan de status van langdurig ingezetene verbonden rechten niet buitensporig moeilijk maken, moeten zij geschikt zijn om de verwezenlijking van het doel bestaande in de vergemakkelijking van de integratie te waarborgen en mogen zij niet verder gaan dan ter bereiking van dat doel noodzakelijk is. In het bijzonder mogen integratiemaatregelen jegens langdurig ingezetenen geen verplichting tot het behalen van een inburgeringsexamen omvatten. Voor de toepassing van de hierboven voorgestelde uitlegging is het niet relevant of die verplichting werd opgelegd voordat de betrokken persoon de status van langdurig ingezetene heeft verkregen.

Zie ook:

- [Verplicht inburgeringsexamen voor langdurig ingezetenen in strijd met EU recht \(NJB blog\)](#)
- [Nederlandse inburgeringstest langdurig ingezetenen is onevenredig \(ECER nieuwsbericht\)](#)

VRIJ VERKEER VAN DIENSTEN

CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 15 januari 2015 – Zaak C-586/13 – Martin Meat – conclusie

Vrij verrichten van diensten – Terbeschikkingstelling van werknemers – Toetredingsakte van 2003 – Overgangsmaatregelen – Toegang van Hongaarse onderdanen tot de arbeidsmarkt van staten die ten tijde van de toetreding van de Republiek Hongarije reeds lid waren van de Europese Unie – Vereiste van een tewerkstellingsvergunning voor de terbeschikkingstelling van werknemers – Richtlijn 96/71/EG – Artikel 1, lid 3 – Overgangsmaatregelen betreffende het vrij verkeer van personen in Oostenrijk

A-G: De vrijheid van dienstverrichting en de definitie van „diensten“ verzette zich niet ertegen dat de Republiek Oostenrijk de terbeschikkingstelling van werknemers van Hongaarse nationaliteit afhankelijk stelde van het bezit van een tewerkstellingsvergunning.

Voor de beoordeling of een dienst waarbij sprake is van tijdelijk verkeer van werknemers moet worden aangemerkt als terbeschikkingstelling van werknemers, moeten de nationale autoriteiten in het bijzonder in aanmerking nemen of de desbetreffende overeenkomst is gericht op het bereiken van een specifiek resultaat dat valt te onderscheiden van een terbeschikkingstelling van werknemers en of de vergoeding op dat resultaat berust, alsmede wie het werk feitelijk organiseert, de betrokken werknemers instructies geeft over de uitvoering van hun taken en controleert of zij die instructies naleven.

ARREST – 22 januari 2015 – Zaak C-463/13 – Stanley International Betting en Stanleybet Malta – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Artikelen 49 VWEU en 56 VWEU – Vrijheid van vestiging – Vrij verrichten van diensten – Kansspelen – Nationale regeling – Herschikking van het concessiestelsel door de einddata van de concessies op elkaar af te stemmen – Nieuwe aanbesteding – Concessies met een kortere looptijd dan de oude concessies – Beperking – Dwingende vereisten van algemeen belang – Evenredigheid

Hof: De artikelen 49 VWEU en 56 VWEU, alsook het beginsel van gelijke behandeling en het doeltreffendheidsbeginsel verzetten zich niet tegen een nationale wettelijke regeling, op grond waarvan een nieuwe aanbesteding wordt uitgeschreven voor concessies die een kortere looptijd hebben dan de in het verleden verleende concessies omdat het stelsel opnieuw wordt opgezet door de einddata van de concessies op elkaar af te stemmen.

VRIJ VERKEER VAN KAPITAAL

CONCLUSIE A-G KOKOTT – 22 januari 2015 – Zaak C-686/13 – X – conclusie

Belastingwetgeving – Nationale inkomstenbelasting – Vrijheid van vestiging als bedoeld in artikel 49 VWEU – Vrij verkeer van kapitaal als bedoeld in artikel 63, lid 1, VWEU – Niet-inaanmerkingneming voor fiscale doeleinden van winsten en verliezen bij de vervreemding van een deelneming – Deelneming in een dochtervennootschap in een andere lidstaat – Beëindiging van de activiteit van de dochtervennootschap – Fiscale inaanmerkingneming van een vervreemdingsverlies voor zover dit verlies het gevolg is van schommelingen van de valutakoers

A-G: Artikel 49 VWEU staat niet in de weg aan een nationale wettelijke regeling waarbij de staat van vestiging aan een moedervernootschap geen aftrek verleent voor een valutakoersverlies dat integrerend deel uitmaakt van een kapitaalverlies op voor bedrijfsdoeleinden gehouden aandelen in een in een andere lidstaat gevestigde dochtervennootschap, wanneer de staat van vestiging van de moedervernootschap een stelsel toepast dat bij de berekening van de belastbare grondslag geen rekening houdt met kapitaalwinst of -verlies op dergelijke aandelen.

3. PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN

TIP: ZOEKEN NAAR PREJUDICIËLE VRAGEN

Alle prejudiciële verwijzingen (dus ook die van rechters uit andere lidstaten) worden opgenomen in de "Databank verwijzingsuitspraken EU". Deze databank is te vinden in Porta Iuris via "Uitspraken zoeken", onder "jurisprudentieverzamelingen". Daarin kan o.a. gezocht worden op onderwerp en EU-regelgeving. Op die manier is eenvoudig na te gaan of over de geldigheid of uitleg van een bepaalde regel van EU-recht mogelijk al prejudiciële vragen zijn gesteld en/of nog aanhangig zijn. Nota bene: Porta Iuris is alleen beschikbaar voor medewerkers van de Rechtspraak. Prejudiciële verwijzingen zijn ook toegankelijk op de website van HvJEU bij [Info Curia](#). Zie ook de [Wiki Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

VRAGEN UIT NEDERLAND EN BELGIË

(Deze rubriek bevat prejudiciële verwijzingen van Nederlandse rechters van de afgelopen maand aan het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg.)

FISCALE BEPALINGEN

PREJUDICIËLE VERWIJZING – BELGIË - Grondwettelijk Hof - C-543/14 *Ordre des barreaux francophones et germanophone e.a.* - 13 november 2014 (ingeschreven EU-Hof: 8 januari 2015) – [verwijzingsuitspraak](#)

De in België geldende vrijstelling van btw voor diensten van advocaten is m.i.v. 1 januari 2014 afgeschaft. Verzoekers eisen vernietiging van het betreffende artikel stellende dat het hier gaat om verminderde bescherming van een grondrecht, en dat deze wijziging leidt tot hogere kosten voor niet-btw-plichtige rechtzoekenden (discriminatie). Zij wijzen ook op de plicht om de (financiële) toegankelijkheid van de diensten te waarborgen teneinde toegang tot de rechter mogelijk te maken ('standstill bepaling'). De kostenverhoging is niet evenredig, en wordt niet gecompenseerd door bijvoorbeeld aanpassing van het stelsel van juridische bijstand.

De verwijzende Belgische rechter (Constitutioneel Hof) haalt veel arresten van het EHRM aan die over de kwestie (financiële) rechtsbijstand zijn gevoerd, en HvJEU arrest C-492/08 CIE/FRA waarin het HvJEU heeft geoordeeld dat een lidstaat niet zonder meer een verlaagd btw-tarief mag toepassen op diensten die worden verricht door particuliere entiteiten met winstoogmerk. Op grond van het feit dat de door advocaten en procureurs verrichte diensten in het kader van de rechtsbijstandsregeling een liefdadige strekking hebben kan niet worden geconcludeerd dat deze advocaten en procureurs een 'liefdadige instelling' zijn in de zin van bijlage III bij de Richtlijn.

JUSTITIËLE SAMENWERKING IN CIVIELE ZAKEN

PREJUDICIËLE VERWIJZING – NEDERLAND – Hoge Raad – 8 januari 2015 – ECLI:NL:HR:2015:36 - verwijzingsuitspraak

Vordering tot vergoeding van vermogensschade van in Nederland gevestigde rechtspersoon tegen elders woonachtige personen op grond van onrechtmatig handelen in Tsjechië. Omvat de 'plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan' in artikel 5, aanhef en onder 3, EEX-Vo het geval dat in het 'Erfolgsort' uitsluitend vermogensschade is ingetreden en die schade het rechtstreeks gevolg is van een onrechtmatige gedraging in het 'Handlungsort'? Zo ja, hoe dient te worden bepaald (a) of sprake is van 'initiële vermogensschade' dan wel 'gevolgschade' en (b) waar de vermogensschade is ingetreden of wordt geacht te zijn ingetreden? Dient bij de beoordeling van de bevoegdheid acht te worden geslagen op hetgeen de verweerder heeft aangevoerd?

Zie ook: [Prejudiciële vragen aan HvJ EU over internationale bevoegdheid bij zuivere \(initiële\) vermogensschade \(cassatieblog\)](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – NEDERLAND – Rechtbank Gelderland - 12 november 2014 (niet gepubliceerd) - C-523/14 (Aannemingsbedrijf Aertssen et Aertssen Terrasements) – nieuwsbericht Intro incl. uitspraak

De twee verzoeksters, zijn Belgische aannemers. Verweerders zijn twee Nederlandse BV's. Verzoeksters stellen schade te hebben geleden wegens vermeende fraude door verweerders. Zij dienen in maart 2013 bij de Rechtbank Antwerpen een klacht in tegen verweerders waarbij zij eisen dat het dossier van de zaak wordt overgedragen aan de Belgische autoriteiten teneinde een gerechtelijk onderzoek te starten. In april 2013 vragen en krijgen verzoeksters van de Rechtbank Arnhem verlof om conservatoir beslag te leggen. De Rechtbank verzuimt dan een termijn te stellen voor de hoofdzaak, zoals vereist in artikel 700, lid 3 Rv zodat verweerders het beslag met succes bestrijden, maar in juli 2013 wordt een nieuw verzoek van verzoeksters gehonoreerd waarbij wel een termijn voor een hoofdzaak wordt gesteld. Daarin eisen verzoeksters onder meer een verklaring voor recht dat verweerders aansprakelijk zijn voor de schade en dat de Rechtbank zich onbevoegd verklaart wegens de in België aanhangige procedure. De procedure in Nederland hebben zij enkel ingesteld met als doel te voorkomen dat de gelegde beslagen vervallen. Zij betogen primair dat op grond van Verordening (EG) nr. 44/2001 (EEX-verordening) de Nederlandse rechter onbevoegd is, (meer) subsidiair dat de Nederlandse rechter de zaak moet aanhouden op grond van internationale samenhang en moet afwachten of de Belgische rechter vervolging voortzet. De Rechtbank vraagt zich af of de klacht met burgerlijke partij stelling zoals deze in België is ingediend, in aanmerking genomen dat het gerechtelijk vooronderzoek nog niet is voltooid, heeft te gelden als een aanhangige vordering in de zin van artikel 27 lid 1 EEX-Vo., dan wel op welk tijdstip de zaak moet worden geacht te zijn aangebracht.

TELECOMMUNICATIE

PREJUDICIËLE VERWIJZING – BELGIË - C-454/13 Belgacom – 17 mei 2013 (ingeschreven EU-Hof: 12 januari 2015) – Rechtbank van eerste aanleg te Brussel – verwijzingsuitspraak

Deze zaak is in 2013 geschorst in afwachting van de uitspraak in de gevoegde prejudiciële zaken C-256/13 en C-264/13 Belgacom e.a. maar wordt nu alsnog in behandeling genomen. Verzoekster maakt bezwaar tegen de haar door de Gemeente Etterbeek (verweester) opgelegde aanslag gemeentelijke belastingen (2009) voor gsm-antennes maar haar bezwaar wordt afgewezen. Verzoekster is van mening dat de Richtlijn in feite elke belasting of vergoeding op gsm-antennes verbiedt. Verweester echter benadrukt dat zij enkel beoogt een belasting te heffen op de economische activiteit die alle operatoren, ongeacht plaats van herkomst, uitoefenen met behulp van gsm-antennes. De verwijzende rechter (Rechtbank Brussel) stelt vragen over de reikwijdte van de artikelen 12 en 13 van de machtigingsrichtlijn en wil weten of een belasting als de in casu betwiste belasting onder deze artikelen valt.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – BELGIË - C-517/13 Belgacom – 11 september 2013 (ingeschreven EU-Hof: 15 januari 2015) – Tribunal de première instance te Namen – verwijzingsuitspraak

Deze zaak is in 2013 geschorst in afwachting van de uitspraak in de gevoegde prejudiciële zaken C-256/13 en C-264/13 Belgacom e.a. maar de verwijzende rechter heeft aangegeven dat hij zijn vragen handhaaft. De feiten en omstandigheden in deze zaak zijn (vrijwel) gelijk aan Belgacom-zaak C-454/13 (zie hierboven). In deze zaak maakt verzoekster bezwaar tegen de haar door de Provincie Namen (verweerster) opgelegde belastingaanslag over het jaar 2008 voor gsm-antennes.

Verzoekster betwist de wettigheid van het besluit dat is gebaseerd op het in oktober 1997 door de provincieraad van Namen goedgekeurde belastingreglement. Hierin is aangegeven dat heffing plaats vindt omdat in de nodige middelen voor de provinciale begroting dient te worden voorzien. Hier is dus geen rekening gehouden met EU-recht, met name artikel 13 van de machtigingsrichtlijn die volgens verzoekster in feite elke belasting of vergoeding op gsm-antennes verbiedt. Verzoekster haalt een passage aan uit de conclusie van AG Sharpston (gevoegde zaken C-55/11 enz) waarin de AG heeft bevestigd dat bij toepassing van de machtigingsrichtlijn „de lidstaten [...] geen andere heffingen of vergoedingen voor de levering van elektronische communicatienetwerken en -diensten kunnen opleggen dan die waarin deze richtlijn voorziet”.

Verweerster stelt echter dat verzoeksters uitleg van de machtigingsrichtlijn niet kan worden gevolgd, en dat directe belastingen niet tot de bevoegdheidssfeer van de EU behoren.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – NEDERLAND – College van beroep voor het bedrijfsleven – 13 januari 2015 - ECLI:NL:CBB:2015:4 - verwijzingsuitspraak

Het CBb wil weten of hij als nationale rechter in zijn oordeel over de tarieven, die de mobiele aanbieders van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) mogen berekenen voor gespreksafgifte, de Aanbeveling gespreksafgiftetarieven van de Europese Commissie moet volgen, ook als dat in strijd zou zijn met het nationale recht.

Omdat de voorzieningenrechter van het CBb het besluit van ACM eerder al schorste blijven de oude tarieven gelden tot na de einduitspraak.

TERRORISME

PREJUDICIËLE VERWIJZING – BELGIE – C-573/14 Lounani - 13 november 2014 (ingeschreven EU-Hof: 21 januari 2015) - Raad van State - verwijzingsuitspraak

Verzoeker Lounani heeft de Marokkaanse nationaliteit. In 1991 is hij naar Duitsland geëmigreerd waar zijn asielaanvraag is afgewezen. Sinds 1997 woont hij (illegaal) in België. In februari 2006 is hij tot zes jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens leidinggeven/deelnemen aan terroristische activiteiten van de 'groupe islamique combattant marocain' (GICM), valsheid in geschrifte en illegaal verblijf. In 2010 dient hij een asielverzoek in met een beroep op zijn vluchtelingstatus. Hij uit zijn vrees voor vervolging in geval van terugkeer naar Marokko en door zijn veroordeling aanmerking als radicale islamist en jihadist. Deze asielaanvraag is afgewezen. In beroep wordt verzoeker door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen alsnog de vluchtelingenstatus toegekend. Tegen die uitspraak heeft verzoeker beroep in cassatie ingesteld. De verwijzende rechter (RvS) wil weten of voor de toepasselijkheid van de uitsluitingsgrond uit Richtlijn 2004/83/EG vereist is dat asielzoeker is veroordeeld wegens een van de terroristische misdrijven als bedoeld in kaderbesluit 2002/475/JBZ.

VRIJE ADVOCATKEUZE

PREJUDICIËLE VERWIJZING – NEDERLAND – Gerechtshof Amsterdam - 23 december 2014 (publicatie: 8 januari 2015) - ECLI:NL:GHAMS:2014:5790 - verwijzing (e-archief: ECLI:NL:GHAMS:2014:5563)

Appellant heeft bij Achmea Schadeverzekeringen een rechtsbijstandverzekering afgesloten. Hij heeft zich tot Achmea gewend en vergoeding van de kosten van een in AWBZ-indicatiezaken gespecialiseerde advocaat verzocht voor bijstand in de bezwaarfase. Dit verzoek is door Achmea afgewezen. Appellant heeft nakoming geëist van de verzekeringsovereenkomst, in die zin dat Achmea wordt veroordeeld tot vergoeding van (een voorschot op) de kosten van de door appellant gekozen advocaat. Op grond van artikel 4 van Richtlijn 87/344 EEG zou hij het recht hebben om reeds in de fase van het bezwaar een eigen advocaat te kiezen. De volgende vraag wordt voorgelegd: Valt onder het begrip "administratieve procedure" ook de fase van bezwaar bij het CIZ?

Zie ook: [Weer vragen over vrije advocaatkeuze naar Europese Hof van Justitie \(advocatie blog\)](#)